

ALİMLERE TABÎ OLUN*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve küll e bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَتُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ إِرْحَمِ

الْيَتِيمَ وَامْسَحْ رَأْسَهُ وَأَطْعِمَهُ مِنْ

طَعَامِكَ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ

(طب . عن أبي الدرداء)

RE. 11/9 (*E tuhibbu en yelîne kalbüke, ve tüdrike hâceteke: İrhami'l-yetîme, ve'msahre'sehû, ve at'imhü min taâmike; Yelin kalbüke, ve tüdrik hâceteke*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Cenâb-ı Vâcibü'l-vücûd ve Tekaddes Hazretleri, bize ikram ve ihsan etmiş olduğu Ramazan-ı Şerîf'e bizleri eriştirdiğinden dolayı Cenâb-ı Hak'a hamd ü senalar ve tamamını nasib etmesini diler ve birçok Ramazan-ı Şeriflere de sağlıklı, afiyetle kavuşturmasını fazl u kereminden isteriz. Cenab-ı Hak cümlemizi sevdiğini ve razı olduğu kullarının arasını kabul buyursun...

Beraber bir salât u selâm okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alââ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nail eylesin...

a. Din Nasihatla Kàimdir

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

(م. د. ن. حم. عن تميم الداری؛ ت. ن. حم. طس. عن أبي هريرة؛

حم. طب. ع. عن ابن عباس؛ ك. ر. عن ثوبان)

(Ed-dînü en-nasîhah) “Din nasihatla kàimdir.”

Din diyoruz ya, bu din, namaz, oruç ne varsa dinimizde ancak nasihatle ile kaimdir. Nasihat kalkınca, din de kalkar demek. Ancak din, nasihat sayesinde ayakta durur.

¹ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; RE. 97/11.

Binâen aleyh her mü'min-i muvahhid, nasihati dinlemek mecburiyetindedir yani. Cuma günleri resmî olaraktan hutbe okunur, o bir nasihattır. Cuma farz olmak dolayısıyla, mecburi olarak herkes gidip onu dinler. Fakat meselâ gelmeyenlere ne diyelim, bir şey diyemeyiz.

Bugün de (Pazar günü) serbest gündür. İsteyen gelir, isteyen gelmez. Fakat dinini ayakta tutmak isteyen insanın mutlaka nasihate ihtiyacı vardır.

İlk nâsîh (nasihat edici) iki cihan serveri, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafa SAS'dir. İlk nâsîh odur. O, nasihat ile bu dini meydana getirdi. Bu din de kıyamete kadar bu nasihatla durur. Nasihat ortadan kalktı mıydı;

“—Biz biliyoruz canım, ne olacak? Beş vakit namaz kılmak, oruç tutmak... Bildiğimiz şeyler bunlar.” diyenler olur.

Yok öyle değil! Mutlaka nasihata ihtiyaç vardır. “—Bizim aklımız var!”

Aklımızın erdiği şey var, eremedikleri var. Düşünmeye bazen vakit de bulamadığımız zamanlar oluyor. Onun için kendimizi beğenip de Cenab-ı Peygamber'in buyruklarından dışarıya çıkmamak lazım.

“—Din nasihatla kaimdir.”

Sağlam mı bu söz? Sağlam... Öyleyse hem okumak, hem de okuduğumuzu duyurmak mecburiyetindeyiz. Bir taraftan okuyacağız, bir taraftan da okuduklarımızı başkalarına

duyurmak mecburiyetindeyiz. Hepimiz yani... Yalnız hocaya mahsus değil. Hepimiz her gün okuyacağız ve okuduklarımızı, okuyamayanlara bildireceğiz. Çünkü, herkesin okuması mümkün olmaz.

Allah cümlemizi bu güzel mesleğe sahip olmak isteyen bahtiyar kullarının arasına kabul buyursun.

b. Alimlere Tâbî Olun!

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:²

اتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ سِرَاجُ الدُّنْيَا
وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ

(الدیلمی عن أنس)

RE. 11/7 (*İttebiu'l-ulemâe, feinnehüm sirâcü'd-dünyâ, ve mesâbihü'l-âhireh*)

(*İttebiu*) “Uyunuz, tâbî olunuz!” Nereye? (*El-ulemâe*) “Ehl-i ilme uyunuz, onlara tabii olunuz!” Neden? (*Feinnehüm sirâcü'd- dünyâ*) “Çünkü o ehli ilim dünyanın kandilleridir. (*Ve mesâbihü'l- âhireh*) Aynı zamanda ahiretin de kandilleridir.”

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.71, no:209; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.135, no:28681; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.36, no:62; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.236, no:364.

“–Siz ulemanıza tâbî olun, uyun onlara! Onların dediklerini tutun!” Çünkü size nasihat verici onlardır. Benim yerime varis onlardır. Benim bugün yaptığımı yarın onlar size yapacaklar. Binâen aleyh onlara uyun!” diyen iki cihan serveri, Peygamber SAS Hazretleridir.

Hocalık en efdal meslektir. Meslek çok dünyada, en efdali dini ilim mesleğidir. Doktorluk iyi bir meslektir, çok para getirir, çok da faydası vardır. Hastaların ızdıraplarını dindirir, rahatlandırır, şu olur, bu olur. Güzel meslek.

Mühendislik... O da güzel. Hepsi güzel. Fakat hepsinden daha güzel ilim mesleğidir. Dünyası da mamurdur, ahireti de mamurdur. Allah ilmiyle amel olan bahtiyarların zümresine bizleri de ilhak eylesin...

Onun için Cenab-ı Peygamber burada, Hz. Enes RA Efendimiz'den rivayetle (*İttebiu'l-ulemâ'*) “Alimlere tâbî olun!” diyor. (*İttebiu'l-etibbâ'*) demiyor, (*İttebiu'l-mühendisîn*) demiyor. (*İttebiu'l-bilmem ne...*) demiyor; (*İttebiu'l-ulemâ'*) diyor. Niçin? Onlar benim varisimdir, benim sözlerimi size nakledecek onlardır. Binâen aleyh onlara uyunuz.

E ne olacak? (*Feinnehum sirâcü'd-dünyâ ve mesâbîhu'l-âhireh*) “Hem dünyanın ışığı, hem ahiretin ışığıdır bunlar.” O ışık sayesinde insan doğru yolu görür. Dünyada da onların sayesinde doğru yolu bulursun. Ahirette de o doğru yolun sayesinde cenneti bulursun.

Bu hususta çok sözler söylenmiş. Onları söylemeye lüzum yok, bu kadarlık kâfi burada. Siz de tabi olun ulemâyâ, alim olmaya çalışın siz de... Çocuklarınızı ilim sahibi yapmaya çalışın!

Size ufak bir hadise söyleyeyim:

Bursa'da Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk padişahlarından Orhan Gazi var, Osman Gazi var. İki de güzel bir cami yaptırmışlar. Birisi belediyenin karşısında, birisi merkezde... Evvela cami yapıyor, caminin etrafına da bugünün mektebi dediğimiz, üniversitesi dediğimiz medreseleri yapıyor.

Üçüncü padişah Murad'dır. Çekirge'de bakınız, camisi altında, üstü de medrese... Altı cami, üstü medresedir. Medrese odalarını her tarafa bürümüş. Aşhanesi, başka medresesi doludur.

Dördüncü padişah Yıldırım'dır. Yıldırım'a bakınız, öyle bir cami yaptırmıştır ki Yıldırım mevkiinde. Altına medreselerini yapmış, şifahanesini yapmış, aşhanesini de yapmıştır. Hem şifahanesi; fakirleri doyurmak, ihtiyaçlarını gidermek için de fodla denilen bir ekmek çıkardı uzun, onları dağıtırlardı. Onları da görmüştük vaktiyle...

Beşinci padişah olan Bursa'da oturan Sultan Mehmed'e bakınız. Koca bir camisi, yeşil camisi, meşhur. Alt tarafında kocaman külliyesi, medreseleri var.

Sultan II. Murad'a gelerseniz, Fatih'in evi de orada. O da öyle... Camisini yapmış, etrafına medreselerini yapmış. Hep beraber yaşamışlar

yani. Diniyle, dünyaları bir olmuş. Onun için o zaman fütuhât çok olmuş, koca dünyanın hemen yarısına sahip olacak dereceye gelmiş.

Binâen aleyh bunlar hep ulemaya olan sevginin neticesinde oluyor. Tabii bunları bize alimler bildiriyorlar. Biz de onlara ittibâ edip, bunları meydana getiriyoruz. Binâen aleyh yalnız cami yapmak kâfi değildir. Bugün İstanbul'u camiyle doldursak, kâfi değil. Çünkü camide bize imamlık edecek, bize hutbe okuyacak, bize nasihat edecek, irşad edecek insana ihtiyaç var. Bu olmazsa cami, hiçbir işe yaramaz. Hiçbir şeye yaramaz!

Binâen aleyh bizi irşad edecek insanları yetiştirecek evlere bugün okul diyorlar. Medrese desin, okul desin, külliye desin; ne derse desin. Maksat oradan insanların dinlerini öğrenecek ve öğretecek insanların yetişmesidir.

Onun için eski zamanda çıkan doktorlarımız, dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Eski zamanda çıkan mühendisler dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Eski zamandaki ordu mensupları dinlerini bir hoca kadar bilirlerdi. Hatta bir müftüden daha çok bilgileri var idi bu sayede. Binâen aleyh, mekteplerin din ile ilgilerinin kesilmesi, cesedin can ile alâkasının kesilmesi gibidir.

“—Canımızı ayıralım, ceset ayrı dursun, bu ayrı çalışsın canım!.. Ruh kısmı da ayrı çalışsın!” desek olur mu?

“—Derhal hadi mezarlığa götürün bunu!” derler, işe yaramaz çünkü.

Binâen aleyh dinini bilmeden yetişen, dinsiz yetişen insan işe yaramaz insandır.

“—E bilsin canım. Tayyare yapsın, uçak yapsın, gemi yapsın, her türlü bilgiye sahip olsun ama dinini de bilsin!”

Dinini bilmeden bunları bilirse, işte anarşistlik denilen şey oradan doğar. Her türlü zararlı işleri yaparlar. Allah muhafaza...

Dinini bilirse, kimsenin hukukuna tecavüz etmeye ödü patlar. Çünkü herkesin hukuku, kendi hukuku gibidir. Kendi hukukuna nasıl riayet ediyorsa, herkesin hukukuna da öyle riayet etmek mecburiyetindedir. Yoksa, “Senin apartmanın var, malın var... Sende olmasın da bende olsun!” davası müslümanlıkta yoktur.

Sen de çalışırsın, sen de kazanırsın. Allah herkese bir vermez. Bak beş parmağın beşi de bir oluyor mu?

“—E canım, Rusya’da olmuş ya...”

Sen Rus olursan, olur. Buna aklım erer. Fakat müslümansan, bu olmaz.

Onun için, (*Ittebiu’l-ulemâ’*) “Siz alimlerinizin sözünü dinleyin! (*Feinnehüm sirâcü’d-dünyâ ve mesâbîhu’l-âhireh*) *Sirâc*, işte bildiğimiz ışıklar, yani kandiller. *Mesâbih* de gene yıldızlar gibi ışık veren şeyler. Aydınlık yani. Onlar dünyanın da aydınlığıdır, ahiretin de aydınlığıdır. Dünyada da onların sayesinde rahat ederiz, Ahirette de onların sayesinde rahat ederiz.

Nasıl Peygamberimizin zamanında ashab-ı kiram... O zaman tabii ilk devir. Cenab-ı Peygamber, Mescid-i Nebeviyye'yi yaptı. Mescid-i Nebeviyye'nin yanında da bir de mektep yaptı. Ama o gün adı mektep değil de *Suffe* idi. Yani o gün alim olacak, ilim talep edecek kişilerle, cihada gidecek mücâhidler orada oturlardı. Bazen sayıları dört yüze kadar çıkardı. Bunları Peygamber SAS ve zenginler beslerlerdi.

Onların işleri-güçleri Peygamber SAS'in mübarek fem-i saadetlerinden zuhur eden her kelimeyi ezberlemektir. Ezberlemişler ve bize de el-hamdü lillâh nakletmişler, kitaplarımıza da geçmiş. Şimdi bugün onları güzel güzel okuyoruz ve güzel güzel de anlatmaya çalışıyoruz. Yani Peygamber SAS, camiye yaparken yanına da mektebi yapmış. Ashab-ı suffe dediğimiz adamlar, oranın medresesinin talebeleri. Ama bizim bugünkü gördüğümüz gibi şahane değil. Şahaneye ihtiyaç yok; maksat söyleneni anlamak ve anlatmak...

Hatta o kadar gayret vardı ki, onlardan biri... Okumak da bilmiyorlar çünkü çoğu. Bugünkü gibi ilim yaygın değil. Bir tanesi demiş, o Kur'ân bilene:

“—Bana Kur'ân'ı öğretmez misin?”

“—Olur, öğreteyim sana!”

Gitmiş, öğretmiş. Fakat insanların hılkatinde var ya kendisine öğreten insana bir mükafat vermek isterler, karşılık vermek isterler. Demiş ki:

“—Sana verilecek bir şeyim de yok, ben de fakirim yâni. Yalnız bir okum var, yayım var. Kabul edersen, bunu sana vereyim.”

“—Ben Rasûlüllah’a sormadan kabul edemem!” Rasûlüllah’a gitmiş. Tahsil vaktinde, tahsil devresinde.

“—Cehennem’den alacağın yer kadar al!” demiş. “Cehennem’den ne kadar yer istiyorsan, alacağın şey o nisbette olsun!”

Ooo. Demek ki “Ben ilim öğrettim!” kavlinde bir şey almanın felaketi ne kadar büyük. “Ooo” demiş, “Ben bunu yapamam...”

Bu çok zamana kadar devam etmiş. Tarihini bilemem. Fakat bir devir gelmiş ki, o devirde artık insanlar meccânen, başkası için çalışmaya meydan yok. Bakmışlar ki ilim inkiraza uğruyor, kimse okutmuyor.

“—Ben ekmek parası kazanacağım, seninle meşgul olamam!” diyor çoğu.

Eee, o zaman fetva vermeye mecbur olmuşlar ki, okutanlar da bir şey alsınlar da bu okuma kaybolmasın, okutmak da kalsın diyerekten ondan sonra fetvayı vermişler. Yoksa İslam’ın ilk devirlerinde hep fisebilillah. Askere gidiyor, fisebilillah. Harbe gidiyor, canını feda ediyor, fisebilillah...

Onun için onlardan çok istifa edildi. Allah cümlesinden razı olsun... Onların derecelerine erişmeye bizim imkânımız yok.

c. Benim Ashâbım Aleyhinde Konuşmayın!

Geçen haftalardaki dersimizde geçti ki, Peygamber SAS Efendimiz ashâbı hakkında şöyle buyurmuşlar:³

لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي فَعَلَيْهِ
لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا
يُقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ

(حل . والديلمي عن جابر)

RE. 473/8 (*Lâ tesubbû ashâbî, men sebbe ashâbî fealeyhi la'netu'lâhi, ve'l-melâiketi, ve'n-nâsi ecmaîn; lâ yukbelü minhu yevme'l-kiyâmeti sarfun ve lâ adlün.*)

(*Lâ tesübbû ashâbî*) “Benim ashâbıma sövmeyin, taraf tutup bir tarafı kötöleyip öbür tarafa yüklenip dil uzatmayın, aleyhinde

³ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.14, no:730 2; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l- Evliyâ*, c.III, s.350; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.III, s.239; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.543, no:32545; *Camiü'l-Ehadis*, c.XVI, s.149, no:16452.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.299, no:7969; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.67, no:1838; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.176, no:244; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l- Evliyâ*, c.IX, s.223; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.191, no:3700; *Camiü'l-Ehadîs*, c.I, s.245, no:383.

konuşmayın! Yakışıksız çirkin bir söz söylemeyin!” (Men sebbe ashàbî) Kim benim ashabıma söverse, dil uzatırsa, kötü söz söylese; (fealeyhi la’netu’llàhi ve’l-melâiketi ve’n-nâsi ecmaîn) onun üzerine Allah’ın lâneti, meleklerin lâneti ve bütün insanların olsun. (Lâ yukbelü minhu yevme’l-kıyâmeti sarfun ve lâ adlün) Allahu Teâlâ Hazretleri onun kıyamet gününde farz ibadetini, nafîle ibadetini kabul etmez!”

O zaman aralarında bir kavgalar, gürültüler de olmuş. İnsanlık beşeriyet hâli... Fakat buna içtihad diyorlar. Yâni birbirleriyle ihtilâf diyorlar, sen haklısın ben haklıyım diyerekten iki tarafın birbirleriyle muharebesi olmuş, dövüşmüş. O zaman bitmiş gitmiş bu olay. Bunu artık uzatmaya lüzum yok. Bugün onları tazeleyip, tazeleyip de ortaya getirmeye hiç lüzum yok.

Binâen aleyh, Peygamber SAS onlara saygı göstermeyi bize tavsiye ediyor. Hz. Allah Celle ve A'lâ da;

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

(البينة: ٨)

(Radiya’llàhu anhüm ve radù anh) [Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah’tan razı olmuşlardır.] (Beyyine, 98/8) buyurdu, başka söze lüzum yok!

“—Ben onlardan razıyım, onlar da benden razı...” dedikten sonra artık başkasının söz söylemeye ne hakkı olur yâni?

Allah Celle ve A'lâ, “Ben onlardan razıyım!” diyor. Dövüşmüşler, şu olmuş, bu olmuş; bitmiş, gitmiş. Onun için İmam-ı Gazali der ki: “—Onlar kılıçlarını kana boyadıysalar, sen bugün dilini onların kanına boyayıp da o işlere karışma! Bitmiş, gitmiş; unut onları...”

Onlar hakkında sevgi ve saygı besle, (*Radıya'llàhu anh*) de! Bu Peygamber SAS'in nasihatlarından bir nasihattır.

d. Yetime Merhamet Eyle!

Taberânî Ebü'd-Derdâ RA'dan rivayet etmiş.

Cenab-ı Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَتُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ
إِرْحَمِ الْيَتِيمَ وَامْسَحْ رَأْسَهُ وَأَطْعِمَهُ مِنْ
طَعَامِكَ يَلِينُ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ

(طب. عن أبي الدرداء)

RE. 11/9 (*E tuhibbu en yelîne kalbüke, ve tüdrike hâceteke: İrhami'l-yetîme, ve'msah re'sehû, ve at'imhü min taàmike; Yelin kalbüke, ve tüdrik hâceteke*)

⁴ Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.96, no:20029; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.293, no:13509; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.214; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.169, no:6002; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.240, no:375.

Şu kalplerimiz var ya, bazı insanlarda bu kalp çok sert olur. Sert taşlardan, sert kayalardan, sert çeliklerden daha sert... Çeliği yumuşatmak mümkün oluyor, kayayı yumuşatmak mümkün oluyor; fakat bazı kalpler var ki yumuşaması mümkün değil. Nasihat etsen para etmiyor, söylesen para etmiyor.

Hani yağmur yağar, kayanın üzerine yağar, akar gider. Hiç faydası olmaz. Şimdi kayada durmaz. Yumuşak toprağa yağın yağmur, toprak onu emer, güzel mahsuller olur orada. Bazı kalpler böyle mermer gibi, ne kadar nasihat etsen kayıp gidiyor, hiç tesir etmiyor.

Şimdi bunları nasıl yumuşatacağız? Ateş yakıyoruz, demiri yumuşatıyoruz. Tokmağı vurunca istediğimiz kalıba soruyoruz. Ama insanın kalbi böyle bir tokmağın altında olmaz ki. Bunu yatıştırmak için Cenab-ı Peygamber bak ne güzel söylüyor:

(E tuhibbu en yelîne kalbüke) “Sen kalbinin yumuşak olmasını istiyor musun? Namazını güzelce kılasın, Ramazan orucunu güzelce tutasın... *(Ve tûdrike hâceteke)* Hepimizde bir sürü hacetler var. Bu hacetlerinizin de olmasını istiyor musunuz? Hacetlerinize de nail olmak istiyor musunuz? Kalplerinizi yumuşatmak, hacetlerinize de erişmeyi istiyor musunuz?”

“—Evet.”

(İrhami’l-yetîme) “Öyleyse yetime merhamet eyle!” Aziz kardeş, çok mühim bir şey. Yetime merhamet eyle! *(Ve’msah re’sehû)*

“Onun başını okşa! (Ve at'imhu min taàmike)
Yediğinden de ona yedir!”

Yetim, hepimiz yetimiz yâni. *Yetim*, on sekiz yaşına kadar, bazı yerlerde on beş yaşa kadar, anası veya babası olmayan çocuğa diyorlar. Kimsesiz, hamisiz insan demek. Hamisiz insanlara sahip olun, çünkü o hamisiz insanlara sahip olmazsanız, onlar yarın anarşist olurlar. Okuyamaz, dünyadan bilgisi olmaz, ahiretten de bilgisi olmaz, sanat sahibi değildir, iş sahibi değildir. Milletin başına felaket olur.

O köprü altında yatanlar. Bir sürü insan var bu memlekette ki sayısını devlet bile hesaplayamıyor. Bunlar hep hamisiz ise, bunların mes'ulu hepimiziz. Niçin o çocuk köprü altında yatıyor?

Niçin onun yakasından tutup sormuyorsun:

“—Evladım, sen kimsin, nereden geldin, hani anan, hani baban?”

“—Yok!”

“—E seni kimse himaye etmez mi?”

“—Yok!”

E sen onu himayeye niye yeltenmiyorsun?

“—E ben yapabilir miyim hepsini?”

Yapamazsın tabii.

Ya ne yapacağız? Toplanacağız, cemiyet kuracağız, beşer kuruş, onar kuruş oraya vereceğiz. Orada toplanan paralarla, memleketteki zuafaları toplayacağız. Okutacağız, yetiştireceğiz, memlekete faydalı insan olacaklar.

Ama hırslar gözlerimizi kapıyor, kulaklarımızı da tıkıyor. Artık kendi menfaatimizden başka hiçbir şey düşünemiyoruz. Yetim ölürse ölsün, bana ne?.. Diyor. Ölse kolay ama ölmezse, başa bela olursa ne olacak? Senin evini de soyacak, berikinin cebinden alacak. Her şeyi yapacak işte. Zarar memlekete. Sebebi? Bizim onlara acımadığımız.

Bak Cenab-ı Peygamber ne güzel buyuruyor:

(Irhami'l-yetîm) “Yetimleri, kimsesizleri himaye et!” diyor. *(Ve'msah re'sehû)* “Kimsesizleri himaye et, onları sev, okşa; *(ve at'imhü min taàmike)* yediğinden de yedir, içeceğinden de içir, üstünü de giydir. *(Yelin kalbüke)* İşte o zaman kalbin de pamuk gibi olur, *(ve tûdrik hâceteke)* bütün hacetlerine de erişirsin. Hastalığın gider, kuvvetin, sıhhatin yerinde olur. Çünkü Allah-u Teâlâ ona yaptığın merhametin dolayısıyla sana da böyle birçok iyilikler verir, sıkıntılardan seni kurtarır.”

Ebu'd-Derda RA Rivayet ediyor. Allah cümlemizi böyle zuafalara, yetimlere, bîkeslere (kimsesizlere), gariplere acıyan ve merhamet eden bahtiyarların arasına kabul etsin... Biz de onlardan olalım.

Şimdi bunların bir kısmı, bugün bizim memleketimizde okuyan çocukların çoğu Anadolu'nun içerisinden kaçmış, gelmişler. İstanbul'un zengininin çocuğu gidip de bir mektepte hoca olmak istemez. Yapmaz. Zorla götürsek, mektepten kaçır, okumaz. Hele onların takıntıları da var:

“—Ben ölü mü yıkayacağım?” diyor. “İmam mı olacağım? Gidip de senin önünde namaz mı kıldıracağım sana? Benim şerefim var, ben öyle şey yapamam!” diyor.

En büyük bir hataya düşüyor. İmamlıktan daha büyük şeref yoktur, peygamberlik makamıdır. Sen o makamı beğenmiyorsun da paraların peşinde yahut mevkilerin peşinde koşuyorsun, onu hor görüyorsun. Allah öyle insana salâh verir mi, felah verir mi acaba?

En büyük nimet, ilim nimetidir. Sen çocuğunu oraya verip okutmak istemiyorsun:

“—Benimki tıbbiyede okusun, mühendis mektebinde okusun, şu fakültede okusun, bu fakültede okusun da yüksek mevkili bir adam olsun! Ama dinini bilmeyecekmiş, bana ne?” diyorsun.

Onun için sen yetime sahip olmak istiyorsan, işte bu Kur’ân kursları dediğimiz mekteplerde yetişen çocuklar ki, hepsi zuafadır yâni. Hiçbir tane çıkmaz içlerinden ki, zengin bir adamın çocuğu oraya gelsin de okusun. Hep nerede fukara, zuafa çocukları, onlar gelip okurlar. Cenab-ı Hak bir aşk vermiştir. O aşk sebebiyle orada aç susuz ilim öğrenirler.

Hele bu şark taraflarında öyle çocuklar vardır ki okudukları yerler de, sıhhate mugayir yerlerdir. Fakat o içlerindeki aşk dolayısıyla sıkıntılara tahammül ederler. Yıkanacak yerleri yoktur. Karların altında gider, yıkanır çocuk. Yıkanacak yer yok, fakat şimdi aşkı da var. Gusül de iktiza etmiş. Ne yapsın? Karın altında gidip yıkandıklarını hocalarından dinledik.

Yediği de bir çorbadan ibaret. O çocukları okutan adamın onlara verdiği şey, bir çorbadan ibaret. Sabahleyin bir çorba, akşama bir çorba... Ona kanaat ederekten orada okur, güzel ilim sahibi olaraktan yetişirler yâni. Ama vakitli insanların çocukları buna tahammül edemez, bunu yapamazlar.

Onun için oradan buraya gelmiş, okumak isteyen çocuklara elini aç, keseni aç, onlara yardım elini uzat. Allah sana hem dünyalık verir, bire on veriyor en aşağı... Onlara verdiklerinin yerine çok kazançlar temin edersin. Onları muhafaza et. Çünkü onlar yetimdir. Anasını bırakmış, babasını bırakmış, gelmiş burada okuyor işte. Daha ne istiyorsun, bundan daha iyi ne var. Senin çocuğun okuyor mu? Verdin mi hiç böyle bir mektebe çocuğunu? Veremezsin ki... Çünkü işin kalacak.

(*Ve at'imhü min taàmike*) “Hem de yediğinden yedir!” diyor.

e. Güzel Bir Dua

Ahmed ibn-i Hanbel Hâkim ve Ebû Nuaym Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَتُحِبُّونَ أَيُّهَا النَّاسُ أَنْ تَجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.299, no:7969; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.677, no:1838; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.176, no:244; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.191, no:3700; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.245, no:383.

قُولُوا اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ

وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

(حم.ك.حل. عن أبي هريرة)

RE. 11/10 (*Etühıbbûne eyyühe'n-nâs, en tectehidû fi'd-duai, külû: Allâhümme einnâ alâ şükrike, ve zikrike, ve hüsni ibâdetik.*)

(*Etühıbbûne eyyühe'n-nâs, en tectehidû fi'd-duai*) “İster misiniz sizin dualarınızın kabul olmasını? İster misiniz büyük dualar yapıp da kabul olmasını? (*Külû: Allâhümme einnâ alâ şükrike, ve zikrike, ve hüsni ibâdetik*)

Zannediyorum, bunu Muaz RA'a öğretmiştir Cenab-ı Peygamber;⁶ Ebû Hüreyre Hz. de naklediyor.

Geçenki derste neydi:⁷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ وَصَبْرًا

عَلَى بَلِيَّتِكَ وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى رَحْمَتِكَ

⁶ Taberânî, *Dua*, c.I, s.208, no:654; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.25; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.112, no:6020; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.703, no:1917; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.293, no:969; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.333, no:1470; Taberânî, *Dua*, c.I, s.428, no:1452; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.143, no:192; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.454, no:1844; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.220; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.190, no:3698; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.183, no:297.

(*Allàhümme innî es'elüke ta'cîle âfiyetike, ve sabran alâ beliyyetike, ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*)

(*Allàhümme innî e'selüke ta'cîle àfiyetike*)
“Yâ Rabbi! Bana acil bir afiyet ver yâ Rabbi!
(*Ve sabren alâ beliyyetike*) Eğer bana imtihan etmek için bir belâ vermişsen ona da sabır ihsan et yâ Rabbi! (*Ve hurûcen mine'd-dünyâ ilâ rahmetike*) Dünyadan da ölüp giderken, rahmetine doğru gitmemi dilerim, yâni cenneti isterim yâ Rabbi!”

Güzel bir dua, ezberlemek lazım!

Bugünkü duasında da Cenab-ı Peygamber diyor ki: (*Allàhümme*) “Ey benim Allah'ım, (einnâ) bize yardım eyle; (*alâ şükrike*) verdiğin nimetlere şükredecek kuvvet ve iktidarda bize yardım eyle! Çünkü biz kendi başımıza sana şükredemeyiz. Sen bize yardımcı ol ki, kalbimize o duaları sun ki, biz sana şükredebilelim. Daha? (*Ve zikrike*) Hem sana şükürü içimize sun hem de zikrini de sun. Biz seni daima hatırlayalım. Daima hatırımızdan çıkarmayalım seni. Daima senin zikrinle meşgul olalım!”

Bu insanlar zikirden çok korkarlar.

“—İşte filanca çok zikretmiş de deli olmuş!” derler.

Vallahi yalan, billahi yalan. Allah'ı zikreden deli olmaz, mutlaka veli olur.

“—E o deli olmuş ya!..”

O deli olmuşsa, onun maksadı başkadır. Allah başka maksat istemez. Allah'ın rızasından başka maksat istedin mi, deli olursun o zaman. Sırf Allah için olacak. Bak kendisi söylüyor Efendimiz:

“—Zikrinde bana yardım et. Sen bana yardım et ki ben sana zikredebileyim ya Rabbi!”

O kalbine ne verir? İlhamlar verir, feyizler verir. Değirmene su gelmeyince, değirmen döner mi? İşte Allah'ın yardımı o değirmene suyu yollamak. Değirmene su geldi miydi çark kendiliğinden döner. Çünkü su akıyor üzerine, dönmemek elinden gelmez.

Binâen aleyh, Allah yardım etti miydi, kul Allah'ı zikretmesin; olmaz! Mutlaka Allah'ı zikreder.

“—E canım, işte Allah dedi, kâfi! Ne diye birçok kez diyecek?” Aziz kardeş! Çok demekte birçok faydalar var.

Birisi: İnsan sevdiğini çok zikreder. Filânı seviyor, mütemadiyen onunla olmaktadır. Şöyle iyidir, böyle iyidir, hep onu metheder. Neden? Seviyor onu. Sevdiğinden dolayı methini dilinden bırakamaz. Onun sevdiğine alâmettir.

Allah'ı seven de Allah'ı dilinden bırakamaz, daima ondan bahseder. Nasıl bahsetmeyeceksin... Bütün nimetleri veren odur. Şu beden bizim malımız mıdır? Bizim bu bedende bir dahlimiz var mı? Gözümüz şurada olsun, kulağımız da burada olsun diye bir şey

diyebildik mi? Bu intizamı Cenâb-ı Hak anamızın karnındayken bize mükemmel surette vermiş, tam bir doğruluk ve dürüstlikle vermiş.

Kolumuzun birisi çarpık, ayağımızın birisi yamuk, gözümüzün birisi bilmem ne olsaydı kim ne yapardık? Ama hepsini ne kadar muntazam vermiş, ne kadar güzel vermiş. Bir de üstüne akıl vermiş. Üstünün üstünü de o akıl... Şimdi bu kadar nimet karşısında Allah'ı zikretmemek olur mu?

Birisi dese ki:

“—Şu aklını bana ver de, bu dünyayı sana vereceğim. Altınıyla, gümüşüyle bu dünya senin olsun. Şu aklını bana ver!” Veren olur mu hiç? Akıl olmadıktan sonra bir şey olmaz ki... Kimse vermez. Dünyada deli olmayı kimse istemez.

Binâen aleyh akıl, dünyaya da bedel, ahirete de bedel. Bu nimeti Allah bize vermiş. Daha ne istiyoruz? Bu nimeti vereni anacaksın! Allah diyeceksin! Allah dedikçe inşirah olur, genişlik olur. Çünkü varlığın sahibi, Kainatın sahibi, bütün mevcudatın sahibi bu vücudu da bize veren gene o. Öyleyse verdiği nimetlerden dolayı biz onu anmak mecburiyetindeyiz.

“—Ya Rabbi sana çok şükür!” demek ve bu şükürü ifade etmek için huzuruna gelip, “*Allahu ekber!*” deyip divanına durmak. Şükür bu...

Ramazan geldi. Şükür, orucunu tutabilmek. Orucu tutamadan şükür olmaz. Namazı kılamadan şükür olmaz. Asıl şükür namazı kılıp, orucu tutup, evamir-i ilahiye itaat etmek.

Böyle olunca şurada iki tane dua:

(*Allâhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike*) “Ya Rabbi, senin şükürünü ve zikrini edâ etmekte bana yardım eyle!” Allah’tan yardım istiyoruz. Her şeyi ondan istiyoruz ya. Yardım edici gene odur. (*Ve hüsni ibâdetike*) “Ve bir de sana güzel ibadet edebilmekte bize yardım et!”

Evet namaz kılmak kolay. Yatarsın-kalkarsın tamam. Bak hüsnü diyor, güzel. Güzel ibadet olunca bu yatıp kalkarken kendini Allah’a bağlayarak yatıp kalkmak başka; bir de öyle lalettayn yatıp kalkmak başka.

Binâen aleyh. Yüzünü kibleye çevirmek kolay, döneriz. Fakat gönlü Allah’a çevirmektir hüner. Gönlü Allah’a çevirmek, Allah-u Teâlâ’nın zikriyle çok meşgul olmaya bağlıdır. Allah’ın zikriyle meşgul olanlar, Allah’ın divanına durduğu vakitte Allahla meşgul olarak namaz kılar. Binâen aleyh, insan ne kadar Allah derse, o Allah içeriye siner. Sindikten sonra bakarsın bütün mâsivâ denilen şey ortadan kalkar. Yalnız Allah kalır.

Onun için Hallac-ı Mansur, (*Ene’l-hak*) dedi. Niçin? Allah diye diye, Allah’ın huzurunda olaraktan her şeyi unuttu. Her şey ortadan, gözünden kayboldu.

Allah cümlemizi affetsin de, kendisine tam bağlı olup da bağlanan sevgili, bahtiyar kullarının zümresine ilhak eylesin...

Şurada Cenab-ı Peygamber’in bize öğrettiği duayı beraber okuyalım:

اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ

وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

(Allâhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike ve hüsni ibâdetike.)

Şimdi gerek orucun kendisi, gerek namazın kendisi, gerek hac vazifelerimiz, gerek zekât farizalarımızı yaparken, bunlardaki güzelliği ancak Allah-u Teâlâ'nın bize ihsan etmiş olduğu feyizle severiz. Onun için Cenâb-ı Hakk'a iltica edeceğiz ki bu feyzi bize ihsan etsin de biz de güzel güzel ibadetler ve şükürler yapalım, zikirler yapalım!

Bunu birçok defalar tekrar etmişsem de tekrar da çok fayda var. Şimdi bize birisi gelse dese ki:

“—Sana ayda on bin lira efendi. Ayda on bin lira, aşağı değil. Şu araba da senin, şoförü de senin emrinde... Ayda 10.000 lira da sana bu benim kâtip getirip verecek.”

Biz bu adama karşı ne kadar teşekkür ederiz?

On bin lira aylık, araba ayağımızda, oh bir de ev bağışlamış bize. Gayet güzel bağlı bahçeli, ağaçlı mağaçlı, apartman dairesi değil. Bahçeli bir ev, köşk... Ne kadar severiz o adamı, ne kadar hürmet ve saygı gösteririz o adama?

Fakat bu adamın bize yaptığı bu ikram bizim bir gözümüzün bebeğine değer mi? Bir göz bebeğine değer mi yani?

Allah-u Teâlâ'nın bize bahşetmiş olduğu göz bebeği, şu his, şu kulak, şu kafak. Ooo, dünyalara değer ya! O adama teşekkür etmeyi borç biliyoruz da bu kadar nimeti bize veren Allah-u Celle ve Ala'yı aklımıza getirmiyoruz.

Namazda tekâsül, oruçta tekâsül, zekatta tekâsül, hacda tekâsül... Allah affetsin kusurlarımızı...

f. Fakirlerle Dost Olun!

Bu hadîs-i şerîf Hz. Ali'nin oğlu, Hz. Hüseyin Efendimiz'den RA rivayet edilmiş. O mübarek, Peygamber SAS Efendimiz'in şöyle buyurduğunu naklediyor. Allah cümlesinin şefaatine erdiresin:⁸

اتَّخِذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيَادِيَ فَاِنَّ لَهُمْ

دَوْلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(حل . عن الحُسَيْنِ عن عليّ)

RE. 12/3 (*Ittehizû inde'l-fukarâi eyâdiye, feinne lehüm devleten yevme'l-kiyâmeti.*)

(*Ittehizû inde'l-fukarâi eyâdiye*) “Fakirlerin yanında eller edinin! Kıyamet günü için size uzatılacak eller hazırlayın.”

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.83, no:261; Hz. Hüseyin RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.468, no:16582; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.37, no:68; *Câmiü'l- Ehâdis*, c.I, s.250, no:393.

Sebebini şöyle izah ediyor: (*Feinne lehüm devletên yevme'l- kıyâmeti*) “Çünkü kıyamet gününde sıra onlara gelecek. O zaman onların bir saltanatı olacak. Fırsat onların eline geçecek, imkân onların olacak.”

Eyâdî, *yed*'in cem'i, eller demek. Fukaraların yanında el edininiz. Ne demek yâni? Fukaraların yanında el edininiz ki, o fukaralar da sizin sahibiniz olur kıyamet gününde. Siz bugün onların elinden tutunuz, onları himaye ediniz, muhafaza ediniz, yardım ediniz. Onları bu sıkıntılarından kurtarınız ki, yarın ahirette o fukaralar sizin için şefaatçi olsun.

Allah göstermesin bir devir gelecek ki, o devirde sarısıyla, beyazı olmayan yaşayamayacak. Sarısıyla, beyazı ne demek? Altınıyla gümüşü olmayan insanın yaşayacağı bir devir de gelecek. O zaman bu paralara sahip olanlar yaşarlar, fakat bu paralara sahip olamayan fukara, zuafa bunalır, çok bunalır.

Onun için, Cenab-ı Peygamber gene bize merhamet ediyor ki: “—Siz bu fukaraları himaye edin, ellerinden tutun ki, bunlar da yarın sizin elinizde tutsun. (*Feinne lehüm devletên yevme'l- kıyâmeti*) Çünkü sizin onlara himayeniz, yardımınız; kıyamet günü, sizin için bir devlet olacak. Onu müzâyakanız (sıkıntınız) esnasında onlar sizin elinizden tutacak:

“—Ya Rabbi, bu kulun bize çok yardım etti. Affet bunu!” diyecek.

Kıyamette birçok şefaathiler olarak. O şefaathilerden birisi de bu fakara ve zaafalar olacak. Bu fakara ve zaafalara;

“—Durun Őu köprünün baŐında! Buradan geçerken, size yardım edenleri gösterin!” diyecek Allah.

Kendisi biliyor ama cilve-i rabbani. Onların da bizim tarafımızdan himaye edilmesi için, Cenab-ı Hak böyle bir teŐvik yapıyor bize. Allah hepimizi affetsin... Ne güzel bir iŐtir ama.

 nk  zengin, “Ben zenginim!” deyip çekiliyor köŐesine. Zuafa, fakara kendi haliyle kavrulurken, kavrulamıyor. Yanıyor yakılıyor.

Cenab-ı Peygamber ne güzel teŐvik ediyor ki:

“—Siz fukaralarınızı bırakmayın ha! Zengin olduk diyerekten köŐelere, kenarlara çekilip de zevk u safanızda onları unutmayın. Bugünün arkasından yarın var. Bir gün bu zevk u safa sizin elinizden gidecek; ama bugün gider, ama yarın gider. Hiç kimsenin elinde saltanat kalmamıştır. Herkesin elindeki saltanat bir gün nihayete erer. Hepinizin bildiği Şey işte. Söylemeye lüzum yok.

Binâen aleyh, yarınki ahiret gününün Őefaathileri olan bu fukaraları da boŐ bırakmayın. işte bugün bir sürü kavga gürültüler hep bu fukaraların acılarının sızılarının neticesinde oluyor. Grev yapıyor. Neden yaptın yavrum sen grevi?

“—Efendim, eskiden bu kadar parayla ge iniliyormuŐ ama bugün ge inilir mi bu kadar parayla.

Bu adama da iş görüyoruz. Binâen aleyh bizi doyursun, hiç olmazsa biz bu kadar para isteriz diyor.

Hız. Fatih [Sultan Mehmed], külliyesini yapmış, oradaki hocalarına da bin akçe tahsis etmiş. Sen bin akçeyi belki bilmezsin, ben de bilmem bin akçeyi. Biz akçeyi bilmiyoruz. Akçe devri o zaman. Para yok. Bir para üç akçe ediyor. Üç akçe üç pul ediyor. Bir paraya evinizi dolduruyorsunuz. O günkü devir o.

Benim, sizin de belki bildiğiniz, çocukluğumuzun devrinde 1200 gram bir ekmek 20 paraydı. Bir ekmek 20 para, buğday 20 para. Pişmiş şekilde bu kadar francala ekmek 30 para, 40 para. Bugün kaç para bilmiyorum artık. Yani o gün ile bugünün arasında ne muazzam fark olmuş.

Bir de Fatih devriyle, bu devri düşün. Aradan beş yüz sene geçmiş. Ne muazzam fark vardır. O gün akçeyle geçiriliyor. O akçeyle geçinildiği devirde Fatih külliyesinin hocalarına bin tane akçe veriyor. Yâni bin lira veriyor demektir bugünün parasıyla.

Niçin? Kimseye muhtaç olmasınlar, el açmasınlar. Zuafadır, fukaradır, beslensinler diyor. Bugün ise bizim hiçbir fukaranın elinden tuttuğumuz yok. Azıcık sesi çıkarsa, dilenci diye ad takarız:

“—Ne dilenci herif be! Başımıza musallat! Ne saygısız adam bu!” filan diyerekten bir sürü acı acı sözler söyleriz.

g. Ümmetim İçin Korktuğum Şeyler

Bunun üstünde bir hadis var, okumadım. Koyun besleme hakkında. Tabii o köylülere ait bir iş. Şehirlerde imkân yoktur, onun için onu atladım.

Bu hadis-i şerifi Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Hibban, Taberânî ve Hakim Şeddad ibn-i Evs RA'dan rivayet etmişler

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

أَتَخَوِّفُ عَلَى أُمَّتِي الشِّرْكَ وَالشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ
قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَشْرِكُ أُمَّتَكَ مِنْ بَعْدِكَ
قَالَ نَعَمْ أَمَّا إِنَّهُمْ لَا يَعْبُدُونَ شَمْسًا
وَلَا قَمَرًا وَلَا حَجَرًا وَلَا وَثْنَا وَلَكِنْ
يُرَاؤُونَ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ وَالشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ
أَنْ يُصْبِحَ أَحَدُهُمْ صَائِمًا فَتَعْرِضُ لَهُ
شَهْوَةٌ مِنْ شَهَوَاتِهِ فَيَتْرُكُ صَوْمَهُ

(حم . طب . ك . حل . هب . عن شداد بن أوس)

⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.123, no:17161; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.VII, s.284, no:7144; Taberânî, *Mu'cemü'l- Evsat*, c.IV, s.284, no:4213; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.333, no:6830; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXII, s.414; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.270, no:2236; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.458, no:5226; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.477, no:7505; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.253, no:398.

RE. 12/5 (*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyete. Kîle: Yâ rasûla'llah, e tüşrikü ümmetüke min ba'dik? Kâle: Neam, emmâ innehüm lâ ya'büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren, ve lâ vesenen, velâkin yurâûne'n-nâse bi-a'mâlihîm; ve şehvetü'l hafiyetü, en yusbiha ehadühüm sâimen, feta'ridu lehû şehvetün min shehevâtihi, feyetrüku savmehû.*)

(*Etehavvefü alâ ümmetî eş-şirke ve şehvete'l-hafiyete*) “Ben ümmetimin şirkten ve gizli şehvetten bir zarara uğramasından korkuyorum. ‘Şirk ve gizli şehvet dolayısıyla günahlar işlerler.’ diye ümmetim üzerine korkum ve endişem var. Endişeleniyorum, korkuyorum.” dedi Peygamber Efendimiz.

Dediler ki: (*Yâ rasûla'llah, e tüşrike ümmetik*) Ey Allah'ın Rasûlü, senin ümmetin şirk eder mi? Müşrik olur mu senin ümmetin hiç? (*Min ba'dike*) Yâni sen dünyadan gittikten sonra, senin ümmetin senin dinini bırakır da şirke döner mi?”

(*Kâle: Neam*) Peygamber Efendimiz: “Evet, şirke giderler.” (*Emmâ innehüm lâ ya'büdûne şemsen, ve lâ kameren, ve lâ haceren, ve lâ vesenen*) “Evet, onlar güneşe, aya, taşa puta tapmazlar. (*Velâkin yurâûne bi-a'mâlihîm*) Fakat yaptıkları ibadetlerde taatlerde, hayrâtta, hasenâtta gösterişe düşerler. Mürâîliğe düşerler, riyakârlığa düşerler; o da şirktir.”

Mürailik. Hepimizin bildiği bir mürailik var ya, gösterişçilik. Onların o gösterişçilikle amelleri şirktir.

Bir büyük hatamız olmuş; dün Ramazanmış, tutmadık oruç. Mısır radyosu ve Mısır müftüsü ayın görüldüğünü söylemiş. Bizim müftülükte bir efendi var da, radyodan teybe almış konuşmasını. Müftü efendi:

“—Bir memlekette ki hilâl görülmüştür, oruç tutulacak Bütün müslüman memleketlerinin aynı günde oruç tutmaları lazım!” demiş.

Fakat şimdi bunu tatbik eden kimse kalmamıştır. Radyolarımız, dinleyemeyiz, bulamayız, duyamayız. Gözleyenlerimiz artık yok. Hepimiz takvimlerin esiriyiz.

Halbuki takvimlerle, müneccimlerle amel etmek caiz değil. Bir sene evvel yapıyor bu hesabı. Bir hesaptır ama ayın doğuşuyla batışı arasında çok farklar ola gelmektedir her zaman için. Binâen aleyh bunları gözlemek borcumuz iken bu borcu hiç kimse yapmıyor. Kulelerimizden gözükür, minarelerimizden gözükür, deniz sahillerindeki evlerden pek güzel görünür. Fakat kimse bunlara dikkat edip de görmeye çalışmıyor. Takvim ne dediyse o diyor. Ama bak orası görmüş ve ilan etmiş ve orucu da tutmuşlar. Bütün müslümanlara da borç olmuştur. Binâen aleyh Ramazan’dan sonra da bir gün tutmak borç olmuştur. Bizim hatamızdır tabii, Allah kusurumuzu affetsin...

Şimdi *şehvet-i hafiyye*... Akşamdan insan oruca niyet eder. Sabahleyin de:

“–Buyurun bize, bir kahvaltı yapalım!” der birisi.

“–Ben oruçluyum!” diyemez yahut o adam biraz daha zorlar, gider orada yemeği yer.

Farz oruç için değil. Farz oruç bozulmaz tabiatıyla. Nafile oruçların bozulmasında cevaz var ise de... Hatta bir rivayette dostunu sevindirmek için orucunu yerse, o oruç iki yüz mü, iki bin mi oruç sevabı alır, kaza ettiği vakitte... Çünkü kaza vacip oluyor. Nafileyken, nafile sevabıydı. Vacibin sevabıyla, nafilenin sevabıyla ölçülmez.

Onun için şimdi, *şehvetü’l-hafiye*: Birisi sana dedi ki, “Gel kahvaltıyı bizde yapalım!” yahut “Öğle yemeğini bizde yiyelim!” dedi. Sen de oruçluyum diyemedim, gittiniz yediniz. İşte bu şehvet-i hafiyedir diyor. Ona söylersin:

“–Ben bugün oruçluyum!” kardeşim.

Oruçluyum desen bu sefer de nas arasında insanın kıymeti artar, riyakarlık olabilir. Allah kusurumuzu affetsin...

h. Ümmetim İçin Korktuğum İki Şey

Taberânî Ukbetü’bnü Àmir RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.296, no:818; Ukbe ibn-i Àmir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XI, s.116, no:30842; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s.252, no:397.

أَتَخَوِّفُ عَلَى أُمَّتِي اثْنَتَيْنِ يَتَّبِعُونَ الْأَرْيَافَ

وَالشَّهَوَاتِ وَيَتْرُكُونَ الصَّلَاةَ وَالْقُرْآنَ

يَتَعَلَّمُهُ الْمُنَافِقُونَ يُجَادِلُونَ بِهِ أَهْلَ الْعِلْمِ

(طب . عن عقبه بن عامر)

RE. 12/6 *Etehavvefu alâ ümmeti'sneteyn:*
Yettebiüne'l-eryâfe ve'ş-şehvâti,
ve *yetrüküne's-salâte* ve'l-kur'ânü,
yeteallemühü'l- münâfiküne, *yücâdilüne bihî*
ehle'l-ilmî)

(*Etehavvefu alâ ümmeti'sneteyn*) “Ümmetimin üzerine iki şeyden daha korkarım: (*Yettebiüne'l-eryâfe*) *Eryaf*, bizim yazlıklar diyeceğimiz belki, köy ve kasabalar; köylerde yeşillik, bahçelik, meyvalık yerlere dağılırlar. Şehirlerde bunalıyor insanlar, bu bunaltı dolayısıyla güzel yerler arıyor, oralara gidiyorlar. Böyle bahçesi güzel, meyvaları güzel, suları güzel köylere giderler, Buraya dağılırlar. (*Ve'ş-şehvât*) Şehvetlerine de tâbî olurlar.”

(*Ve yetrüküne's-salâte*) Tabii her köyde cami yok ki, her köyde imam yok ki, her köyde nasihat edici yok ki. Varsa da köy bir yerdedir, senin bulunduğun bahçe bir yerdedir. Oradan kalkıp da camiye gitmek her zaman mümkün olmaz. “Binâen aleyh, namazı terk ederler. Camiye gidemezler. Bu bahçeler içerisindeki nefse hoş gelen haller, camiye gitmeye de mani olur, namazı da terke sebep olur.”

(*Ve'l-kur'ân*) “Bu zevk u safâ senin Kur'ân öğrenmene de mâni olur, çocuğuna öğretmene de mâni olur. Binâen aleyh, bunlardan çok korkarım!” demiş.

“O zaman sen okuyamazsan, (*yeteallemühü'l-münâfikùn*) bu sefer münafıklar öğrenirler, (*yücâdilûne bihî ehle'l-ilmî*) ehli ilimle mücadele ederler.”

i. Gıybet Nedir?

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud ve Tirmizî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

أَتَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ
قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ
إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ
وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ

(حم.م.د.ت. عن أبي هريرة)

RE. 12/7 (*E tedrûne me'l-gıybetü? Zikrûke ehàke bimâ yekrehu. Kîle: Eferaeyte in kâne fî ahî mâ yekül? Kàle: İn kâne fîhi mâ tekülü, fekadi'ğtebehû; ve in lem yekün fîhi, fekad behettehû.*)

(*E tedrûne me'l-gıybetü*) Gıybeti biliyor musunuz siz? (*Zikrûke ehàke bimâ yekrehu*) Kardeşinin hoşuna gitmeyen şeyleri söylemendir.

Bu en büyük fenalık. Bundan kurtulmak, bunun çaresini bulmak, çok da zor diyeceğim yâni. Cemiyet içerisine giren insanların bu gıybetten kurtulmaları, nâdirâtta bir şeydir. Allah muhafaza etsin... Çok sağlam bir insan olacak ki bu gıybetlere müdahale edebilsin, kendisini koruyabilsin.

Çünkü sen gıybete karışmasan da dinlemen kâfi. Sen gıybete karışmıyorsun, fakat dinliyorsun, susturamıyorsun onları. Buradaki günah sana da ait. Çünkü arkadaşının, kardeşinin hoşuna gitmeyen şeyleri zikrediyorlar burada.

“—Filan şöyledir, filan böyledir!” diyerekten.

Şimdi, Fatih’in oradan geçiyordum da duvara yazmışlar:

“—Müslümanlar kardeştirler!” diyerekten.

Herkes biliyor ama koca bir yazıyla da yazmış parkın duvarlarına.

Kardeş, kardeşinin etini yer mi? Olmayacak şey! Gıybet demek, kardeşin ölmüş de onun etini yatarsun demektir. Ölü kardeşinin etini

¹¹ Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.476, no:4690; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.178, no:1857; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.18, no:4231; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.384, no:8973; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.72, no:5759; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.467, no:11518; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.247, no:20952; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.387, no:2714; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.378, no:6493; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VIII, s.387, no:26051; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.165, no:1417; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.117, no:4324; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.289, no:790; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.584, no:8012; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.262, no:408.

yemeye benzetiyor Hz. Allah Celle ve A'lâ gıybeti. Binâen aleyh, sen müslüman kardeşinin arkasından dedi kodu olaraktan, “Şöyle yapmış, böyle yapmış, şöyle dedi, böyle dedi!” diyerekten zemmetme!

İnsan da bir acayip. Hoşuna gitmedi mi bir adam, onun aleyhinde konuşmayı adeta mübah sayıyor, fayda sayıyor. Adamın aleyhinde ağzına geleni söylüyor. Yarısı yalan, yarısı yanlış.

(Kîle) Demişler ki: (*Eferaeyte in kâne fî ahî mâ yekûl*) “Ya Rasûlallah, bu bizim söylediklerimiz zaten o adamda var. O adam öyle adam!”

(Kàle) Buyurdu ki: (*In kâne fîhi mâ tekûlü, fekadi'ğtebehû*) “Doğru söylüyorsun, bu dediklerin o adamda varsa, gıybet oldu işte. (*Ve in lem yekûn fîhi, fekad behettehû*) Eğer yoksa, bühtan, iftira oluyor o zaman... Hakikaten varsa, asıl gıybet o...”

Binâen aleyh müslüman, müslümanın ayıbını örtmekle ve ona yardım etmekle mükelleftir. Sen ne yardım ediyorsun, ne ayıbını örtüyorsun; daha açıyorsun ayıpları meydana...

Bu zaman çok tehlikeli bir zaman. İnsanlar artık çığırından çıkmış, nasihat, telkin kabul etmez. Söylersin kabul etmez. O ancak kafasında neler beslediyse, onları yaymak için kendisini seferber etmiş.

Dün bir günah kitabı okuyoruz. Günah kitabının otuzuncusu muydu neydi. (*Ve'd-diyâsetü*) diyor. Günah kitabında, otuzuncu günâh-ı kebâir *diyâset... Diyâset* nedir? Bizim eski

bildiğimiz tabirle deyyusluk; insanın gerek ailesini ve gerek kendi akraba u taallukatını, kardeşlerini, teyzesini, halasını himaye etmemesi, diğer erkeklerin tasallutundan korumaması,

“—Racul-ü fâsık ile mahreminden birisini görür de ses çıkarmazsa, bu deyyustur.” diyor. “Racul-ü fâsık ile karısını veya kardeşini görüyor ve ses çıkarmıyor; bu deyyusluğun iktizasıdır.” demiş.

E bugün ne olur bizim halimiz? Nedir halimiz? İşte yazarlardan birisi yazıyor:

“—Bu devirde kadınların güzelliklerini teşhir etmek, onları dünyaya, ‘Ne güzel kızlarımız, karılarımız var!’ diye göstermek bizim vazifemizdir.” diyor. Bu ne laf yâni? Ne acaib... Allah affetsin kusurlarımızı.

Buna karşı da hepimiz sükût ediyoruz, hepimiz aynı günahın altına giriyoruz. Çünkü bu fenalıklara sükût İslam’ın şiarı değildir. İslâm’a taarruzda arslan kesileceksin!

j. Takvâ ve Güzel Ahlâk

Bir tanecik daha okuyayım:

Ebü’ş-Şeyh ve Harâitî Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

¹² Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.IV, s.235, no:4914; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve’l-Müfterik*, c.III, s.74, no:974; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.801, no:43182; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s.261, no:406.

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى
اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ
النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوَفَانِ الْفَمُّ وَالْفَرْجُ

(أبو الشيخ فى الثواب، والخرائطى عن أبى هريرة)

RE. 12/8 (*E tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'l-cenneh? Takva'llâhi, ve hüsünü'l-hulûkı; e tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'n-nâre? El-ecvefân: El-femü, ve'l-fercü*)

(*E tedrûne mâ ekserû ma yudhilu'n-nâse'l-cenneh*) “Biliyor musunuz insanların çoğunu cennete koyan şey nedir?” (*Takva'llâhi ve hüsünü'l-hulûkı*) “Allah korkusu ve güzel ahlak!”

Güzel ahlâk, gıybet ettirmez adama. Kimsenin aleyhinde konuşmaz. Çünkü:

“—Bende de var birçok kusurlar yâhu! Ben kendi kusurlarımı düzeltemiyorum ki.” Bu karşımdakine diyeyim sen niçin düzeltmiyorsun ve onu niçin teşhir ediyorsun... Hepsi bizde var, çeşitli kusurlar. Binâen aleyh güzel ahlak böyle oldu ki bir de takva olması lazım. Çok okursun, çok bilirsin, yeri de bilirsin, göğü de bilirsin; aya da gidersin, güneşe de gidersin. Çok bilgin var, fakat Allah korkusu olmazsa, hiçbirisi fayda etmez vesselam.

Onun için Akif demiş amma Akif de onu cebinden dememiş. Kur'ân-ı Azîmu'ş-Şân diyor da Akif de o Kur'ân-ı Azîmu'ş-Şân'dan aldığı ilhamı bize söylemiş.

Ne irfandır veren ahlaka yükseklik, ne vicdandır:

Fazilet hissi insanlarda Allah (c.c) korkusundandır.

Yüreklerden çekilmiş farz edilsin havf-ı Yezdan'ın;

Ne irfanın kalır te'siri, ne vicdanın...

Hayat artık behimidir, hayır, ondan da alçaktır.

Behimi hayvan demek. Hayat artık hayvani bir hayat olur. Hayır diyor, ondan da aşağıdır. *Bel hüm edal*. Yâni hayvandan daha aşağı.

أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ

(الأعراف: ١٧١)

(*Ülâike ke'l-en'ami bel hüm edal*) [İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar.] (A'raf, 7/179)

Hayvangibi; yok yok, hayvandan da aşağı... Çünkü hayvandan çok istifadeler ediliyor. Eti yenir, sütü içilir, yününden şunlar olur, her şeyler olur ama insandan ne olur ya? Şerrinden mana bir şey olmaz. Allah korkusu olmadı mıydı.

Onun için Cenab-ı Peygamber iki tane tavsiye veriyor. Allah korkusu bir, bir de güzel ahlak. Allah korkusu olursa, namazını bırakamazsın. Allah korkusu olursa, orucunu bırakamazsın.

Bak dün derste gene geçti. Şimdi Ramazan el-hamdü lillâh, burası da müslüman memleketi. Bir müslüman memleketinde, bir müslüman insan, alenen sigarasını içerek, suyunu içerek, ekmeğini yiyerek gezerse; onun müslüman dinini tahkir ettiğinin alâmeti olarak katli vaciptir diyor. Tahkir ediyorsun müslümanlığı. Burası müslüman memleketi. Düne kadar hıristiyanlar bile bu memlekette, Ramazan ayında müslümana hürmeten yemeklerini saklı yerlerdi. Bunu hepimiz bilirsiniz. Hıristiyan Hıristiyanken, müslümanın Ramazan'ında çocuklarına da tembih ederdi:

“—Sakın ha! Bu ay Ramazan girdi çocuklar! Arsızlık edip de yanlışlıkla sokakta şunu, bunu yiyeyim demeyiniz!”

Kendileri de yemezlerdi. Ama bugün bak, kendi evladımız ne hale gelmiş. Bunun cezasını nasıl ödeyeceğiz? Allah kusurlarımızı affetsin...

Onun için Allah korkusu başta gelir. Şurada ne buyurmuş Peygamber Efendimiz:¹³

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ

(الدیلمی، هب. عن ابن مسعود)

(Re'sü'l-hikmeti mehâfetu'llâh) “Hikmetin başı Allah korkusudur.”

Senin hikmetin çok! Aya da gidiyorsun, bilmem nereye de gidiyorsun. Nereye gidersen git! Allah korkusu olmadıktan sonra hepsi hava... Allah bu mülkü bize musahhar kılmıştır. Mülkü Allah cemian tabiriyle bütün insanlara musahhar kılmıştır. Bunun yeri de bize musahhar, göğü de bize masahhar, emrimize amâdedir. Her şeyi yapabilir insan. Fakat Allah korkusu olmayınca hiçbir şeye yaramaz. Onun için Allah o korkuyu bize ihsan buyursun...

Demin ne güzel dua öğrendik:

اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ
وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

(*Allâhümme einnâ alâ şükrike ve zikrike ve hüsni ibâdetike.*)

“Yâ Rabbi, senin şükürünü, zikrini eda etmekte ve sana güzel ibadet etmek için bana yardım eyle!.. Ben acizim, nefsim var, şehvetim var, şeytan var. Bu kadar beşeriyet içerisinde dertler var. Bunların içerisinde sana ne güzel şükür edebilirim, ne güzel ibadet edebilirim, ne de zikredebilirim. Ama sen yardım edersen hepsi olur!”

¹³ İbn-i Ebî Şeybe *Musannef*, c.VII, s.106, no:34552; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.470, no:742-744; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.270, no:3258; Hennâd, *Zühd*, c.I, s.286, no:497; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.267, no:5873; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.507, no: 1350; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.56, no:12550.

Bunu istemek mecburiyetinde olduğumuzu Cenab-ı Peygamber bize duyurmak için Hz. Muaz'a bunu tarif etti. Hz. Enes RA da bize bunu beyan buyurdu.

Allah kusurlarımızı affetsin, tevfiyat-ı semadaniyesine mazhar etsin...

Altında gene buyuruyor ki:

(Etedrûne mâ ekserü mâ yedhulü'n-nâr)
“Adamı cehenneme sokan şeyleri de biliyor musunuz?” Cennete girenleri söyledi. E bir de cehennem var. Cehenneme gidenler de niçin giderler bilir misiniz? *(El-ecvefân)* “İki boşluktan dolayı giderler.”

Ecvef, boşluk. *Ecvefan* iki boşluk. İki boşluğuna hakim olamayanın yeri cehennem. *(El-femü)* Boşluklardan birisi ağızdır. Buradan haram lokma da girer, kötü sözler de çıkar. Bu kötü sözlerin çıkmasına, gıybet gibi şeyleri çıkmasına, fena hareketlerin çıkmasına burası sebep olur. Buna hakim olan cennetliktir. Hakim olamayan cehennemliktir.

Yâni bulduğunu yiyor. Helâl haram demiyor.

Yarın gelecek derste: Siz dünyaya o kadar meyletmeyiniz. Dünyanın bin bir türlü hali vardır. Zenginliğe alışırsınız, rahatlığa alışırsınız. Sonra bir gün gelir de elinizden bu rahatlık gider, bu zenginlik giderse o zaman bu rahatı bulmak için haramlara irtikap edersiniz. “Nereden olursa olsun, aman o rahatlık elimizden gitmesin!” dersiniz. İşte en büyük felâket burada.

Binâen aleyh, şimdi bu iki *ecvef*'ten birisi (*el-fem*) ağız diyor. Bu ağız işte. Boğazlardan ne felâketler geldiği malum. İkincisi de (*el-ferc*) iffet yeri. Birisi ağız, birisi iki bacağıının arasındaki iffet yeri. Bu iki yere sahip olamayan insanların yeri cehennemdir.

Bunlar da insanlardaki nefis dediğimiz, bütün fenalıkların kaynağı olan şey... Zabt edemezsin. At azgın oldu muydu adamı sürükler gider, zabt edemezsin. Şehvet azıttı mıydı, hakkından gelinmez. Hayvanları görmüyor musun, mevsimleri gelince birbirlerini nasıl boğazlıyorlar. Kediler olsun, köpekler olsun. Birbirleriyle nasıl boğazlaşıyorlar, o şehvetlerini icra edebilmek için. İnsan bunlardan aşağı değildir yâni.

İnsanda da bu şehvet olduğu vakitte helal-haram ortadan kalkar. O ancak şehvetini nasıl tatmin edecek, ona bakar. Günahmış, münahmış bu bir kulağından girer, öteki kulağından çıkar. Onun için Allah korkusu olmadı mıydı, bu ağızla edep yeri felâket olur insanlar için. Cehenneme girmesine sebep olur.

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Bizi dünyanın, ahiretin felâketlerinden muhafaza buyursun... Bize kendisine lâayk olduğu şekilde ibadetleri edecek kabiliyeti ihsan buyursun... Tevfikini refik buyursun... Doğru yolda daim eylesin inşallah...

k. Nimetin Tamamı Nedir?

Taberânî Muaz ibn-i Cebel RA'dan riayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

أَتَدْرِى مَا تَمَامُ النِّعْمَةِ تَمَامُ النِّعْمَةِ

دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالنَّجَاةُ مِنَ النَّارِ

(طب . عن معاذ)

RE. 12/11 (*E tedrî mâ temâmü'n-ni'meh? Temâmü'n-ni'meti: Dühûlü'l-cenneti, ve'n-necâte min'n-nâr.*)

(*Etedrî mâ temâmü'n-ni'meh*) “Nimetin tamamı nedir, bilir misiniz?”

İşte paralar var, her şey var yâni. Bu nimetin tamamı olmaz.

Nimetin tamamı nedir: (*Dühûlü'l-cenneh, ve'n-necâte mine'n-nâr.*) “Cehennemden kurtulup, cennete girebilmektir.” Nimetin tamamı budur.

Evin var, barkın var, paran var, her şeyin var yâni. Çok müreffehsin. Fakat nimet tamam değil. Çünkü ölürlen nasıl öleceksin, yarın ahirete gidince ne olacak? Mechul...

¹⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.231, no:22070; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.405, no:2635; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.56, no:98; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.34, no:3023; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.276, no:428.

Binâen aleyh ahirette cennete girdiğın ve cehennemden kurtulduğın gün, tam bir nimete mazhar olursun. Allah cümlemizi bu nimete mazhar olan kullarının arasına kabul etsin inşaallah...

Bu Ramazanlarımızı da güzel güzel tutabilerekten, orucumuzu tamamlamak nasib etsin... Daha birçok Ramazanlara da sağlık ve afiyetlerle eriştirsın. Hiç olmazsa bazı senelerde de Ramazan-ı Şerifleri Mekke-i Mükerrreme'de tutabilmek de nasib etsin...

Şimdi geçen gün delil geldi de bu sefer giderken arabayla gittik ya. Arabayla giderken dokuz gün sürdü yolculuk. Dedi ki bizim delil:

“—Yâhu çok cahillik yaptınız! Dokuz gün yollarda geçireceğimize vaktinizi, Mekke'ye gelseydiniz de her gün beş vakit namaz kılsaydınız, dokuz günde şu kadar sevap alırdınız.” dedi.

Bir namaza yüz bin sevap var Mekke-i Mükerrreme'de... Buradaki gibi on değil, yüz bin sevap var. Ben kitap okuyordum. İmam Gazali'nin kitabıyla, bir de *Hazînetü'l-Esrar* diye bir kitap var, o kitabı okuyordum o sırada. Dedim ki:

“—Delil Bey! Bak ne diyor burada? Gece kalkar da bir insan, iki rekât gece namazı kılsa, yüz bin rekât kılmışçasına sevap var.”

“—Aaa, nerede gördün?” dedi.

“—Sen bizi Mekke’ye çağırıyorsun ama bak bu da Allah’ın bize lütfu. Memleketimizde de böyle gece kalktık mı, iki rekat teheccüd namazı kıldık mıydı, yine o sevabı alırız.”

Bak geçen doktorlarımız da dedi. Gece kafalarımızı ölçmüşler. Üç saat güzel uyku uyuyormuş kafa... Üç saati geçince, hani kalp çarpıntısı oluyor ya, onu da ölçüyorlar. Bu kalp çarpıntısının bozuk olduğunu filmlere çıkarıyor. Binâen aleyh kafa da üç saat sonra uykusunda bozuluyor. İşte bu iki saat, üç saat sonra kalkar da; bir abdest alır, iki rekat, dört rekat namaz kılsa, ki sünnet-i seniyyedir, Peygamber SAS Efendimiz’in sünnetidir. Hatta kılmayanlar günah işlemiş olurlar tabiri de var. Bir abdest alıp dinlenmeden sonra ikinci yatış, gene rahat bir uykuya sebep oluyor.

Halbuki biz bir sağa dönüyoruz, bir sola dönüyoruz, rahat edemiyoruz. Elbette rahat edemeyeceksin, çünkü kafa yoruldu artık uyuya uyuya... Şimdi o bir abdest, bir namaz istiyor. O abdestle namazı kıldı mıydı, yattın mıydı gene rahat uyursun. Bunu doktorlarımız söyledi.

Bu teheccüdün de bu kadar faydaları var. Hem de sünnet-i seniyyeyi icra etmiş oluyoruz. Sonra şimdi burada el açıp yalvaracaksın Cenab-ı Hakk’a... O geceleyin sessiz, sedasız... Hadi bizim memlekette gürültüler oluyor ama arabaların gürültüleri. Dış memleketlerde mesela, arabaların olmadığı yerlerde ses seda yok, in cin yok.

“—Yâ Rabbi! Ben senin divanına geldim, beni affet... Ben kusurlar ettim, beni affet... Nimetlerin bana pek çok ama ben kadrini bilemedim, benim bağışla ya Rabbi!” diyerekten böyle içten gelen bir yalvarmalarla kılacağı bir namazın faziletine erişmek acaba mümkün olur mu?

Hele bu Ramazan-ı Şerif’te... Sahura kalktığımız vakitte geceleyin, biraz erken kalkar, bir abdest alır, bir namaz kılarız. Ondan sonra soframıza oturur, karnımızı doyururuz, el-hamdü lillâh...

“—Yarınki Ramazan orucumu eda etmeye niyet ettim yâ Rabbi!” diye niyetimizi de ederiz.

Ama akşamdan da etsek, o da olur. Şimdi akşam iftar ediyoruz, iftar ederken yarınki Ramazan orucumu da tutmaya niyet ettim deyince... Çünkü niyetsiz oruç olmaz. Gece kalkar, yeriz, unutturuz da niyet etmek aklımıza birazcık gelmez. Binâen aleyh iftar zamanında yaparsak daha makbul.

“—E sonra yiyeceğiz ya!”

O yemeler zarar etmez. İmsaka kadar Cenâb-ı Hak mühlet vermiş bize. O zamana kadar yer, içeriz. Vaktinden evvel de niyet etmiş olduk, o da zarar etmez. Daha efdaldir.

Allah oruçlarımızı da bozmamak şartıyla, güzel tutmayı nasib etsin...

Çünkü bir orucu bozmak, altmış bir gün peşi peşine, hiç arası açılmadan oruç tutmak suretiyle cezalandırıyor insanı. Zordur.

Elli beş gün oruç tutarsın, elli altıncı günü hasta olursun, tutamazsın; elli beş günkü oruç gider, sayılmaz. Altmış gün peşi peşine, bir de tutamadığın gün için; altmış bir gün peşi peşine oruç tutacaksın. Araya fasıla vermeden... O da zor iş. Onun için orucu bozmamaya dikkat edelim.

Gençlik vakitlerinde, cahillik vakitlerinde insanlar bazen, “Adam ne olacaktı!” deyiverir ama, sonra ödemesi çok zordur.

Onun için oruçlarımızı güzelce tutmak ve onları muhafaza edebilmek için, Cenâb-ı Hak da böyle gönüllerimizi aydınlatsın, parlatsın, nurlandırsın... Nur içerisinde nur eylesin cümlemizi inşallah!

El-Fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

07. 09. 1975 - İskenderpaşa Camii

(1 Ramazan 1395)

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü